

עין משפט  
נר מצוה  
נג:

א מיי' פ"ב מהלכות  
בכורות הל' יד טוש"ע  
י"ד סי' שיג סעיף ז:

ב מי' פ"ו שם הל"ט:  
ג מי' פ"ד מהלכות  
תמורה הלכה יא:

ד מי" פ"ו מהלכות ערכין  
הל' יב יג יד:

ה' מ"י' פ"ה מהלכות  
תרומות [הלכה ב'] והלכה  
טו"ש ע"ד סימן שלא  
סעיף ג:

## שיטה מקובצת

[illegible]

## רבינו גרשום

[illegible]

כא: גבי מעשר דכל בהמה  
מאי קדושה חמורה איכא ב  
מעשר בהמה לית ליה: (ט)  
ל זה החדש על הישן: שה  
היה אינו כלאים: ת"ל וצאן  
חד וכבשים ועוזים אקרו צ  
ספרי והרמותם ממנו מן ה

(ה) מד"ה צחדש ובישן עד ד"ה מה מעשר דגן שיך למתניתין.

**בג:**

**אפשר** ברוב יהודה. לעיל צפ"ק (דף א: ד"ה דק) פירשתי ללדין שרי לאקנויי לעוצד כוכבים כיון ללא ק"ס כרב יהודה: **הקדש** ע"ז. פי' בקונטרס טובת הנאה שיש לו מתקדשת מזהב יכול ליתן לצדק הבית וזו יט טובת הנאה דיכול לייטול

אפשר כדרך יהודה <sup>א</sup> לו לאדם להטיל מלאויר העולם הכא מומא מעיקרא מי דמפיק ליה בריש עיר לרע אמר רחמנא ביה מומא בכלי ע המקדש ובעינן בהמה בבכור בהמה מהר ובעינן בהמה להקרב הכא נמי אפשר בל

וְהָיָה הַחֵן גּוֹשֶׁת עֲרֻכִין (דף כח:  
גבי זכור דמתן הזכור בין חס בין  
בעל מוס מחרימין אותו ובאזה לא פודין  
אותו אומרים כמה אלס רואה ליתן  
בזכור זה ליתמו לבן בתו או לבן אחותו  
אלי נמי גבי זכר שאין יניד וינדר  
שייכא טובת הנאה זו אבל בזכר הנידר  
ויניד שייכא איך טובת הנאה ים:  
**תלמוד** דומר עשר תעשר הכא  
אתיא היקישא ומפקא  
מן ק"ו ולעיל ים (גבי) כל פסולי  
המוקדשין (דף לג.) אתי ק"ו ומפיק  
מהיקישא גבי פלוגמא דבית שמאי  
ובית הלל דשרו בית הלל אפי' לורים  
ושם (ד"ה וב") פירשתי:  
ומה

אין משנין אותם מקדושה לקדושה יאבל מקדיש  
ומחרימין אותו מהו דתימא התם דכל בהמה לאו  
דכל בהמה למעשר קיימא אע"ג דאקדשה לא פקע  
למאי נפקא מינה <sup>א</sup> בלא <sup>ב</sup> (גאל) <sup>ג</sup> ובלא <sup>ד</sup> (ימכר)  
ובצאן ואין מתעשרין מזה על זה בכבשים ובעזים  
מתעשרין מזה על זה מק"ו ומה בכבשים ועזים שהם  
מזה על זה חדש וישן שאינן כלאים זה בזה אינו די  
תלמוד לומר <sup>ה</sup> עשר תעשר <sup>ו</sup> בשתי מעשרות הכתוב  
בהמה ואחר מעשר דגן ומקיש <sup>ז</sup> מעשר בהמה  
דגן מחדש על הישן לא אף מעשר בהמה מחדש  
בכבשים ועזים נמי לימא מקיש מעשר בהמה למעשר  
על שאינו מינו לא אף מעשר בהמה ממין על שאין  
צאן אי הכי חדש וישן נמי הא כתיב עשר תעשר  
<sup>ח</sup> אמר קרא שנה שנה הקשתי ולא לדבר אחר  
ממין על שאינו מינו ואם תרם אין תרומתו תרומה  
רבי אמי אמר רבי ינאי ואמרי לה א"ר אמי אמר רבי  
חלב יצהר וכל חלב תירוש ודגן אמרה תורה ת

לעולה קיימא שהרי רוב בהמות עומדות לאכילה הלכך כי אקדשה לא  
יש לשנייה לקדשי מוצח אבל לגבי מעשר דכל בהמה למעשר קיימא  
אף הוה חיילא קדושת מעשר אשלמים הא לא חמיר מעשר משלמים:  
קדש ולא שכבר קדש: מה מעשר דגן מחדש על הישן לא. דכתיב (דברים  
עשרה) ולא משנה שעבר להנה הבאה: מה מעשר דגן ממין על  
שלא מין אחד חסוב לענין מעשר: דכתיב עשר תעשר. דלמקד  
משל שנה שחזר שולד קודם חלוט על שגולדו לאחר חלוט: ולא  
יחולב לוה. היינו תרומה ומעשר דכתיב (במדבר יח) בהרימכם את

[illegible]

אפשר כדרך יהודה <sup>א</sup>דאמר רב יהודה <sup>ב</sup>מורה <sup>א</sup>מורה  
לו לאדם להטיל מום בבכור קודם שיצא  
לאויר העולם הכא נמי אפשר <sup>ג</sup>דשדי ביה  
מומא מעיקרא מי ידע הי נפיק וכי תימא  
דמפיק ליה בריש עשרה <sup>ד</sup>לא יבקר בין טוב  
לרע אמר רחמנא וכי תימא אפשר דשדי  
ביה מומא בכלי עדריה מהרה יבנה בית  
המקדש ובעינן בהמה להקרבה וליכא ה"ג  
בבכור בהמה מהרה יבנה בית המקדש  
ובעינן בהמה להקרבה וליכא אפשר בפשוטין  
הכא נמי אפשר בלקוחין <sup>ה</sup>כיון דאיהו שדי  
ביה מומא בכלי עדריה ושכיחי מומי  
<sup>ו</sup>הפסילי בקדשים דאפי' דוקין שבעין נמי  
פסלי לא שכיחי בחולין אבל לא במוקדשין:

מוקדשין פשיטא לאו דידיה נינהו בקדשים  
קלים ואליבא דרבי יוסי הגלילי דאמר קדשים  
קלים ממון בעלים הם <sup>א</sup> דתניא <sup>ב</sup> ומעלה מעל  
בה' <sup>ג</sup> לרבות קדשים קלים שהן ממון בעלים  
דברי רבי יוסי הגלילי סד"א ליעשרו קמ"ל  
ואימא הכי נמי <sup>ד</sup> יהיה קדש אמר רחמנא ולא  
שכבר קדוש מעמא דכתב רחמנא יהיה קדוש  
הא לאו הכי הוה <sup>ה</sup> אמינא חיילא קדושת  
מעשר <sup>ו</sup> עילויהו השתא קדושה חמורה  
אקדושה קלה לא חיילא קדושה קלה  
אקדושה קלה מיבעיא מאי היא <sup>ז</sup> דתנן  
אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית  
קדושה דאבל מקדישין אותו הקדש עילויו  
ם דכל בהמה לאו לעולה קיימא אבל הכא  
ג דאקדשה לא פקע אימורא דמעשר מינה  
יגאל) ובלא <sup>ח</sup> (ימכר) קמ"ל: ונוהג בבקר  
זה בכבשים ובעזים וכו': ויהיו חדש וישן  
כבשים ועזים שהם כלאים זה בזה מתעשרין  
לאים זה בזה אינו דין שיתעשרו מזה על זה  
שתי מעשרות הכתוב מדבר אחד מעשר  
ש <sup>ט</sup> מעשר בהמה למעשר דגן מה מעשר  
מעשר בהמה מחדש על הישן לא אי הכי  
מעשר בהמה למעשר דגן מה מעשר דגן ממין  
בהמה ממין על שאינו מינו לא רבי רחמנא  
א כתיב עשר תעשר ומה ראת אמר רבא  
שתינו ולא לדבר אחר תנן התם <sup>י</sup> אין תורמין  
אין תרומתו תרומה מנא הני מילי אמר  
לה א"ר אמי אמר רבי שמעון בן לקיש <sup>יא</sup> כל  
דגן אמרה תורה תן חלב לזה וחלב לזה  
אשכחן

ואתכלה הלכן כי אקדשה לזדק הצית שפיר אקדשה יט ורג  
 וכלל בהמה למעשר קיימא אט"ג דלאקדשה לשלמים לא פפ  
 לא חמיר מעשר משלמים: למקס עולה בלא ימכר ולא יגאלא  
 ש על היטן לא. דכתיב (דברים יד) היואל השדה שנה שנה ה  
 יב מעשר דגן ממין על שאינו מינו לא. דלאמרינן לקמן  
 מה עשר עפרה. דלאקס לעשר דגן: לשנה הקשיתיו.  
 שולדו לאחר חלוץ: ולא לעבר אחר. מין בזמני: אין ש  
 (במדבר יח) בהרימכם את חלבו ממנו וקאמר רחמנא ש

מַעֲשֵׂר חֵיילָא אַמוקדֶרְשִׁין עַל שְׁלָמִים  
אֵלֶּיכֶם. קִדְשֵׁים קִלְמֵי אֵת לְהוֹר פִּרְיוֹן  
אֵלּוּל וּלְאַחַר אֵלּוּל אֵת מַחְשָׁעֲרֵין מוֹה  
עַל הֵישָׁן שְׂאֵינוּ כְּלָמִים זֶה בּוֹה הַנּוֹדֵל  
הַהוּא כֵּל אֲרֻצָּן לְדִילְהוּי מִשְׁמַע כֵּל צֶאֱן

תקש למעשר דכתיב כן תרימו גם אתם מכל מעשרותיכם: אי הכי חדש וישן נמי.  
על זו אף מעשר בהמה נמי: ולא לדבר אחר. כלומר דמין על שאינו מינו מעשר

# מעשר בהמה פרק תשיעי בכורות

בתקנתא אחרייתא דדרב יהודה והא עדיפא מהך דלאמור  
 דמש"ה (ג: דף 97:) דמש"ה (ה) כלאי חיומיה דרב מרי דהוא מקני  
 לעובד כוכבים משום דמפקע לכו אפי' מקדושם כהן: ס"ג  
 דלשי' ביה מומא מעיקרא: אפשר בתקנתא דלא לרי' לשהוי' דלשי' ביה מומא מעיקרא:

ומשני מי ידע ה' נפיקא : צריש  
עשרה. בעשירי: לא יבקר. משמע  
שהוא לא יוציאנו אלא הוא יוצא  
מעצמו: וכל סימא אפשר דשייב  
מומא זבוליס עדריה. קודם דערי  
דעדיין הן חולין ומומא להטיל מום  
ואח"כ יעשר דמעשר חל על צעל  
מום כדכתיב (ויקרא כו) לא יבקר צין

טוב נעם: וקשרך ה' נגדי כבוד  
 דקאמרת יטיל בהן מוס איכא למיפך  
 מהרה יבנה בית המקדש כ"ו: ה' י  
 אפשר בלוקוין א"ל העשיל  
 בהם מוס שארי פטורין מן העמער  
 דקמני במתני' ה' בלוקו והניתי לו במתנה  
 פטור ממעשר בהמה: ומשני כיון דאיסו  
 שדי מומין כגולי עדריה. ה' פטורין  
 הנולדים אלא הוו לקוחים דבר מועט  
 ושכיחי מומי טובא דפסלי בקדשים  
 ואפי' דוקין שבעין פסלי הלכך לא  
 שכיחי בהמות להקצרה משום הכי לא  
 מפרישינן מעשר: ואליצא דר' יוסי  
 הגלילי. אסטרך לאשמעינן ו' פטורין  
 קדשים קלים שאס הפקיד אלל חצירו  
 בהמות שלמים וכפרו ושבע עליה  
 ואח"כ הודה ישלם קרן וחומש ואשם  
 דקרינא ביה צה' ובעמימו דמת' ו' ומעלה  
 מעל צה' וכחש בעמימו ישלם ושלמים

יֵשׁ בְּזֶה (הַ) וּבְמַעֲמֵיחוֹ: (ס"ג) לְעִשְׂרֵי:  
יֵשׁ בְּזֶה. קדש. עשירי לקדש: קדוש  
מַעֲשֵׂה. מפרש רמב"ם (י) וְיַעֲזֹר  
עֲלֵיהֶם כִּלְכִּיל יִמְכַר וְלֹא יִגָּזַל: מַקְדוּשָׁה  
לְקדוּשָׁה. שֶׁאֵין קדוּשָׁה מִזִּכְה חֹלָה עַל  
קדוּשָׁה דְּהֵ"צ וְאֵע"ז דְּקדוּשָׁה מִזִּכְה  
חִמּוּרָה וְלֹא קדוּשָׁה דְּבָק הַבֵּית עַל  
קדוּשָׁה מִזִּכְה שֶׁהָא חֵיב לִיתֵּן דְּמִיָּה  
לְדָבָר הַבֵּית: אָבִל מַקְדִּישִׁין. קדש  
מִזִּכְה יוֹ קדשֵׁי דְבָק הַבֵּית: קדש  
עֵלְיוֹ. טוֹבָה הִנָּה שֶׁיֵּשׁ מִקְדוּשָׁה  
מִזִּכְה יִכּוֹל לִיתֵּן לְדָבָר הַבֵּית וְזוֹ הִיא  
טוֹבָה הִנָּה יוֹ דִּיכּוֹל לִטְוֹל סֵלַע  
מִיִּשְׂרָאֵל אֲחֵר עַל מִנַּת שִׁתְּנָה לָבֵן  
כְּמוֹ כֶּסֶף יֵשׁ יִשְׁקִיצֶנָה כְּדֹאמְרֵן בִּפְ  
עַד כְּמוֹ (לְעִיל דף ס.). עֵלְיוֹ הֵיטָו  
שֶׁהִנָּה דְּמִיָּה אֲרוּם שִׁעוֹר טוֹבָה  
הִנָּה וְנוֹתֵן לְגִזְרֵי: וּמַחֲרִימֵין אֲרוּם.  
יֵשׁ בְּקדשֵׁי מִזִּכְה מַחֲרִימֵין וַיִּתֵּן לָכֵן  
כְּפִי טוֹבָה הִנָּה שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּזֶה אָבִל  
יֵשׁ חֶלֶק מִזִּכְה לֹא חֵיילָה שׁוֹם קדוּשָׁה  
אֲחֵרִימֵ: מִזִּכְה דְּמִיָּה. הֵיטָו  
טַעמָא דִּלָּא חֵיילָה קדוּשָׁה מִזִּכְה  
אֲחֵרִימֵ דְּבָרָה הֵיטָו דְּלִי דְּבָרָה לֹא  
אֲשַׁכְּחִי

בית שפיר אקדשה יי וגמר וחילל עלה קדושת דזק הבית דמו לא  
 דאקדשה לשלמים לא פסק תורת מעשר מינה: ונמאי נפקא מינה.  
 קם עלה בלא יתכר ולא יגאל. דשלמים הוו בני פדיון קמשמע לן יהיה  
 היואל קטורה שנה שנה היואל שנה אחת מעשר ולא משנה זו לשנה  
 מינו לא. כדאמרין לקמן תן חלב לזה יי וזה: ולאן. דמשמע כל  
 שר דגן: לשנה הקשפיו. מעשר בהמה למעשר דגן שלא יתרום  
 אחר. מין במינו: אין תורמין. במעשר דגן קמייירי: תן חלב לזה  
 ממנו וקאמר רחמנא שיתן יי לכל אחד מעשרותיו כפני עמנו:  
 אשכחן

[illegible]

מעשרותיכם: אי הכי חדש וישן נמי. לירבי מוצאין: לשנה הקשתיו. מעשר בהמה למעשר דגן מה ד. כלומר דמין על שאינו מינו מעשרין:

## מסורת הש"ס

(א) לעיל ג' לה: תמורה נדב' (ב) וְעוֹשֵׁי אֵלֶּה לֹא יִרְאוּ (ג) רַקְעוֹן נֶבֶז דִּימָא יִבֵּי דִּיבִי (ד) קִבְּבִי וְצִמְסִי קִרְיָה תְּמִירָה (ה) תְּמִירָה לְבָה (ו) [יִמְכְּרָה] (ז) [יִגְאֻלָּה] (ח) [רִי"ה תִּהְיֶה] (ט) תְּמִירָה גִּלְגֻּלִּי (י) [נִקְמָן] (יא) תְּרוֹמוֹת פִּנְיָה מִדִּי (יב) תְּמִירָה הִיא (יג) [לִקְמָן נֶבֶז] (יד) [וּיִקְרָא הִיא] (טו) וְעִמְמִיו דִּימָא דִּהִי לִיעֲשֹׁר הִסְדִּי (טז) בִּינָא לְמַד כִּרְיָה (יז) צִיפָא פֶלֶא דְּמִי כִּי שִׁיחַ (יח) דִּימָא פֶלֶא דְּמִי כִּי שִׁיחַ (יט) שְׁנֵי הִיא דְּמִי כִּי שִׁיחַ

## תורה אור השלם

1. לא יבקר פני בן סוֹתוֹת  
 2. ויִמְלֹךְ יְהוָה וְאֵם תִּמְוָהוּ  
 3. וְיִשְׁמְרֵהוּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ  
 4. יְהוּדָה קֹדֶשׁ לַאֲבָרָה  
 5. יִקְרָא כֹל בֵּן  
 6. בְּשֵׁם בִּי תִחַטֵּא וּמִקְדָּשׁ  
 7. יִשְׁמְרֵהוּ וְכֹחַ וְכֶזֶב בְּעִיטָתוֹ  
 8. בְּעֶקְרוֹ וּבְחִשּׁוֹמוֹתָו אֶל  
 9. בְּקוֹל אֶת עֶשֶׂת אֶת עֲמִילָה  
 10. וְיִקְרָא כֹל בֵּן  
 11. וְכֹל מַעֲשֵׂה בֶן וְיִאֲמַר  
 12. אֶל אִשְׁרֵי רַבְעֵי תַחַת הַשֶּׁמַיִם  
 13. הַיְעֲשִׂירִי יְהוָה שֵׁם בִּי  
 14. וְיִקְרָא כֹל בֵּן  
 15. אֶל כָּל חֵם אִשְׁרֵי יִרְאֵם  
 16. אֶת שֵׁם בִּי אֶל מִשְׁלַח  
 17. אֲנָסוֹם וְכִרְמֵה וּשְׁפֹדֶה  
 18. אֲתָחוֹת וְאֶיִּכָּר וְלֹא יִצְאֵל  
 19. מִן הַשָּׁמַיִם וְיִקְרָא שֵׁם  
 20. וְיִקְרָא כֹל בֵּן  
 21. שְׁעַר תַּעֲשֶׂה אֶת חֶדֶד  
 22. מְבֹאֵת וְיִרְעֶה יִרְעֵא חֶדֶד  
 23. וְיִרְמִי כֹל בֵּן  
 24. שֶׁנֶּה שֶׁנֶּה שֶׁנֶּה  
 25. שֶׁנֶּה שֶׁנֶּה שֶׁנֶּה שֶׁנֶּה  
 26. תִּירְשׁוּ וְדָן אֲרִישֵׁימֶם אֲשֶׁר  
 27. מִלֵּוֹת יֵלֶךְ תִּלְקֵם

## הגהות הב"ח

(א) גמ' מעל צה' וגר'  
לרבות: (ב) רש"י ד"ה  
משני כו' דמש"ה כלו'  
חיותא: (ג) ד"ה ולתיבא  
כו' לאשמעי' הס"ד ומה"ד  
לרבות וכו' צהמת שלמים  
כפר ומשעז: (ד) ד"ה  
קדושת כו' דיעבור:

## מוסף רש"י

[illegible]

ר שלו ואין לגבות צדק אלא  
ב קבצ: ע"ש). תן חלב לזה  
ני עצמו מן המוצר של זה,  
על תירוש ומתירוש על יזהר

צער דגן אין מעשרין משנו